St. 79 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) V Trstu, v torek 3. aprila 1923. Posamezna številka 20 cent. Letnik XLVIII

EDINOST

Izhaja, izvzemši ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Gerbec. — Lastnik tiskarna Edinost. Tisk tiskarne Edinost. Naročnina znaša za mesec L 7.—, 3 mesece L 19.50, pol leta L 39.— in celo leto L 78.—. Za inozemstvo mesečno 4 lire več. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 *mm*.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov *mm* po 40 cent. osmrtnice zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov *mm* po L 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Naš živelj na Reki

Ko postavijo enkrat — čez mesece ali leta — mejnike reški državici, se pojavi gotovo tudi tamkaj neizbežno narodnostno vprašanje. O čistem italijanstvu Reke je sicer svet že dosti slišal in čital, a kljub vsemu je verjetno in umljivo, da bo tudi domače slovansko pleme skušalo uveljavljati svoje pravice v «neodvisni» državi.

To pomembno in zanimivo vprašanje obravnava temeljito in izčrpno znani istrski šolnik Fran Barbolić v knjižici, ki je izšla pred kratkim pri Rathoferju na Sušaku, in sicer s posebnim ozirom na šolske potrebe nove državice. Marljivi pisec je zbral uradno in drugo statistično gradivo o narodni pripadnosti reškega prebivalstva pred vojno, ga kritično precenil, iztaknil iz raznih vidikov njega pomankljivosti, kolikor so te na škodo našega življa, in ga zatem skrbno in pregledno razvrstil v razmerju s številom, z značajem, s svrho in z učnim jezikom vseh tam obstoječih šol. Oglejmo si le nekoliko bolj zanimivih zaključkov, do katerih prihaja Barbalić na podlagi svoje podrobne preiskave dosedanjih šolskih razmer na Reki.

Po **uradnih** izkazih je imelo leta 1914 reško mesto s svojimi predmestji Kozala, Drenova in Plase vred okoli 52 tisoč prebivalcev, ki so se razdelili po proslulem «občevalnem jeziku» na 24 tisoč Italijanov, 20.700 Jugoslovenov in 7000 drugorodcev. To narodnostno razmerje bi odgovarjalo zračunano v odstotkih 47 : 39 : 13. Malo mest v Evropi pa je bilo tako dobro preskrbljenih s šolami in z učiteljstvom kakor Reka; na tem polju sta tekmovali med seboj občinska in državna uprava kakor morda nikjer drugje! In čemu to? Obe z istim očitim namenom: da bi **raznarodili čim več jugoslovenske mladine!**

Na Reki so bili namreč leta 1914. sledeči učni zavodi:

Otroški vrtci: občinskih 9, državnih 4, zasebnih 4; ljudske šole: občinskih 11, državnih 8, zasebnih 1; meščanske šole: občinskih 2, državnih 2. Torej skupno 22 občinskih šol, na katerih je poučevalo 138 učnih moči in sicer le italijanski; dalje 14 državnih šol z 80 učitelji, katere šole so bile le madžarske in slednjič 5 zasebnih nižjih šol z 22 učnimi silami, ki so bile zopet le italijanske!

Razen teh so bile še na Reki: 1 občinska italijanska realka in 5 državnih madžarskih srednjih šol, dalje 1 državna madžarska eksportna akademija, 1 nemška mornariška akademija in nekoliko državnih trgovskih in strokovnih tečajev, ki so bili vsi le madžarski — torej vkupno **preko 50 šol** z italijanskim ali madžarskim ali celo z nemškim učnim jezikom. Nobene šole pa ni bilo z jugoslovenskim učnim jezikom, ne občinske, ne državne, niti zasebne šole in nobenega vrtca, nobene ljudske, nobene meščanske, ne srednje, ne višje niti trgovske šole **za preko 20 tisoč uradno priznanih domačih Jugoslovenov!** Pa da tako izobilje raznojezičnih šol ni imelo očito raznarodovalnih namenov napram precejšnji polovici Rečanov, ki so bili še jugoslovenske narodnosti?!

In Barbalić nadaljuje svoja presenetljiva opazovanja: 20 tisoč Jugoslovenov ni imelo niti enega svojega učitelja, medtem ko je bil za vsakih 218 Italijanov nastavljen po občini 1 ljudskošolski učitelj in za vsakih 74 Madžarov že 1 tujeroden učitelj! A za **preko 3000** jugoslovenskih otrok na Reki ni skrbel nihče, ne občina, ne država niti zasebniki, temveč so vsi skupno delali še s posebno silo na to, da so se ti naši otroci le raznarodovali!!

Tako je bilo na Reki do poloma; zatem pa se ni na šolskem polju tam izpremenilo nič, le vse državne šole so postale — italijanske! Z rapallskim ugovorom je pa bil priključen k reški državici še precejšen del razkosane kastavske občine; tako je pridodeljenih Reki sedaj 700 jugoslovenskih prebivalcev od podobčin Jurići, Rubeši in Srdoći, a od podobčine Zamet 4000 Jugoslovenov z 2 hrvatskima šolama v Zametu in v Kantridi. Na podlagi tega novega prirastka in primernega popravka pomanjkljive dosedanje uradne statistike ceni Barbolić prebivalstvo Reke sedaj na 56.741 duš in število Jugoslovenov reške države bi moralo znašati 29.573 duš, kar bi odgovarjalo celo 52 odstotkom vsega prebivalstva. Ali smemo upati, da bo reška vlada s to polovico kdaj enako postopala kakor s svojimi državljani italijanske narodnosti glede šolstva? Tako vprašuje Barbolić in mi ž njim! Zaključujemo z načelnim naukom, ki ga je isti pisec podal avstrijskim oblastvom pogumno s svojega službenega mesta v svoji znameniti a premalo poznani knjigi «Pučke škole u Istri», predelavši kritično ogromno statistično snov istrskega šolstva. Ugotovil je bil namreč, da je Istri manjkalo pred vojno **31 italijanskih in 298 hrvatsko-slovenskih učiteljev.** Pri tem je bil preračunil, da potrebuje že 400 prebivalcev enega ljudskošolskega učitelja. Takrat je napisal: «Glavni pogoj, da šola doseže svojo svrho, je ta, da se otrok poučuje v materinskem jeziku. Ako se kje odpre šola, katere učni jezik ni materinski jezik otroka, tedaj je svrha te šole, da odnaroduje deco. Odnarodovanje je pa po današnjem svetskem naziranju zločin, ker vsako dete mora dobivati pouk le v svojem jeziku.

Koliko sreče za človeštvo, da se je res ravnalo po teh temeljnih načelih prave kulture!

Italija

Seipelovo zadoščenje — Obisk pri papežu

RIM, 1. Urednik lista «Giornale d'Italia» je imel z avstrijskim kancelarjem pogovor, kjer mu je ta-le izrazil svoje popolno zadoščenje nad obiskom pri kralju. V dolgi avdijenci in pri obedu je kralj z izrednim zanimanjem poizvedoval o raznih avstrijskih vprašanjh ter izrazil nado, da bo vendar Avstrija vzpostavila svoje gospodarstvo. Nato je Seipel podal v glavnih črtah način rešitve Avstrije iz sedanjega stanja, ki si ga je sedanja vlada zamislila in ki bi v prvi vrsti obstojal v ustanovitvi državne banke namesto sedanje, v likvidaciji se nahajajoče avstro-ogrske banke in v skrčitvi stroškov osrednje uprave.

O priliki svojega bivanja v Rimu je obiskal Seipel tudi papeža in državnega tajnika v Vatikanu Gasparija, s katerima je imel daljše pogovore ter jima natančno poročal o avstrijskih razmerah. Papež je hotel zvedeti vse potankosti o življenju avstrijskih duhovnikov ter obljubil svojo očetovsko pomoč.

Načrt za preureditev zakonikov

RIM, 2. Justični minister Oviglio je predložil predsedništvu zbornice natančno poročilo o načrtu za nekatere spremembe civilnega zakonika in za uvedbo novega zakonika za civilnopravdno postopanje ter trgovskega zakonika. Prevažna reforma bo vpisana na dnevni red prihodnjega zasedanja zbornice.

Jugoslavija

Politična situacija — Nastop ministra dr. Supila v Zagrebu — Razna zanikanja

BELGRAD, 1. Po vsestranskem sondiranju, obveščanju in premotrivanju prehaja politična situacija sedaj v drugo določnejšo smer. Kakor je videti iz včerajšnje izjave ministra dr. Markovića zastopnikom tiska, ubira ministrski predsednik drugo metodo za razbistrenje političnega položaja, prevzema v svoje roke inicijativo, da na konferenci strankinih načelnikov oficijelno izve predloge in politične načrte posameznih skupin in taborov, da tako dobi izhod iz sedaj že nevzdržljive politične atmosfere. Po raznih enuncijacijah članov vlade je pričakovati, da ministrski predsednik v najkrajšem času in to še tekom prihodnjih dni skliče konferenco strankinih načelnikov, na katero naj bi bili pozvani tudi Radić, dr. Korošec, dr. Spaho in ostali.

Minister pravde dr. Marković je o politični situaciji izjavil:

«Razmotrivajoč notranjo situacijo je ministrski svet soglasno sklenil, da g. Pašić kot predsednik vlade pozove šefe vseh strank na konferenco, da čuje njih mnenje o politični situaciji. Ob tej priliki hoče ministrski predsednik, da ne čuje samo stališča šefov o notranji situaciji, marveč hoče porabiti tudi priliko, da precizira stališče vlade in radikalne stranke. Sklenjeno je, da se imajo izvršiti ti sestanki pred plenarno sejo radikalnega kluba, na kateri bo potem lahko klubu preciziral program vsake posamezne parlamentarne skupine. Pod šefi strank pa je razumeti tudi dr. Korošca, dr. Spaha in Stjepana Radića. Za sedaj nimamo ničesar proti temu, da se razgovarjamo z osebami, ki jih nam za razgovore določijo.

V političnih krogih se je pa takoj tekom včerajšnjega dneva razvila živahna diskusija o možnosti in o pozitivnih uspehih take konference. Nekateri so naglašali, da Radić z ozirom na svoje resolucije in ekstremno stališče ne bo zadovoljen, da z ministrskim predsednikom Pašićem razgovarja kot šef stranke, marveč kot šef posebnega revizionističnega bloka in kot edini zastopnik hrvatskega naroda.

V belgrajskih krogih pa se je takoj ventiliralo vprašanje, ali se naj demokratje odzovejo Pašićevemu pozivu na konferenco ali ne.

Ugledni demokratski politiki naglašajo to-le stališče:

G. Pašić je prejel od krone mandat, da izvede volitve in da dobi večino, ki bi bila v parlamentu delazmožna. G. Pašić te večine ni dobil, čeprav je neposredno sam vodil volitve. Z ozirom na to je treba smatrati za nujno, da Pašić poda demisijo kabineta, ker njegova misija ni z uspehom končala. Po parlamentarnem redu in običaju nima Pašić za konferenco šefovih načelnikov od krone, ki je edino za to kompetentna, potrebnega pooblastila. Krona ima pravico, da čuje besedo voditeljev strank ne pa Pašić. G. Pašić sega s takim sklepom ministrskega sveta v pravice krone. Demokratska stranka stoji na stališču, da se taki konferenci ne odzove.

Včerajšnji komunike ministra pravde v drugem delu je zanimiv glede razgovorov, ki jih je baje imel minister dr. Supilo kot oficijelna oseba z Radićevimi zastopniki v Zagrebu, kakor so to javljali zagrebški listi. Te vesti sedaj vlada dementira na zelo delikaten način. Vlada odločno zanika Supilove razgovore ter povdarja, da Supilo ni imel nikakih oficijelnih razgovorov. Minister pravde dr. Marković je izjavil:

Vlada nima nikakih avtentičnih podatkov o ustvaritvi federalističnega bloka. O koraku ministra Supila v Zagrebu ni ministru ničesar znanega. G. Supilo kot član vlade in Hrvat je verjetno hotel, da se podrobneje informira o vsem, kar se v Zagrebu dogaja.

Tudi pokrajinski namestnik za Hrvatsko in Slavonijo dr. Cimić je z vso naglico hitel demantirati oficijelni značaj razgovorov z Radićevimi zastopniki. Pa tudi vlada sama je v včerajšnjem izdanju Presbiroja zanikala oficijelne razgovore ministra dr. Supila z Radićem, navajajoč kot razlog, da so te vesti netočne in tendencijozne. Vlada se namerava edinole razgovarjati s parlamentarnimi skupinami.

Kaj pravi minister dr. Supilo?

ZAGREB, 1. Poročilo zagrebških «Novosti» o dr. Supilovi misiji je vzbudilo v vseh političnih krogih gotovo pozornost, mestoma tudi veliko iznenadenje oz. razburjenje. Sedaj vsi vodilni politiki zanikajo vest v toliko, da se med Supilom in Radićem niso vršili nikaki oficijelni razgovori v imenu radikalne stranke, na drugi strani pa Radić z nekako odločno gesto odklanja razgovore z ministrom dr. Supilom. Minister dr. Supilo je Vašemu dopisniku podal to-le pojasnilo:

«Jaz sem dospel v Zagreb radi privatnih stvari in prebijem velikonočne praznike v krogu svoje družine. Bivanje v Zagrebu pa sem hotel vporabiti za razgovore z znanimi političnimi osebami na svojo roko in v svrho osebnih informacij. Razgovarjal sem se z dr. Horvatom in dr. Lorkovićem in hotel sem se tudi razgovarjati s St. Radićem, da dobim informacije o razpoloženje na Hrvatskem, posebno pa glede onega pasusa resolucije HRSS, ki želi sporazum. V nadaljnem razgovoru je minister dr. Supilo odločno zanikal, da bi bil imel kako oficijelno misijo za razgovore s Stjepanom Radićem ter je tudi omenil, da je v četrtek ob 6. zvečer imel razgovor z dr. Mačkom in Krnjevićem. Ta dva sta mu izjavila, da Radić želi sporazum in da bi se Radić najraje o tem razgovarjal z Ljubo Jovanovićem, katerega osebno pozna. Jaz sem pristavil: «Če je tako, dobro je!»

Razmerje med demokrati in radikali

BELGRAD, 1. Minister pravde dr. Marković je na posebno vprašanje nekega novinarja odgovoril o razmerju med demokrati in radikali: «To je edina velika skupina, o kateri vodi vlada račune. Ne morem zanikati kombinacije o koaliciji z demokrati, katero nekateri naši prijatelji smatrajo za državno potrebo.

Francija dovolila Jugoslaviji posojilo

BELGRAD, 2. Zunanji minister Ninčić je dobil iz Pariza obvestilo, da je francoska vlada ugodila prošnji Jugoslavije za najetje posojila v znesku 300 miljonov frankov. Posojilo je podpisal jugoslovenski poslanik v Parizu in pooblaščenec francoske vlade. Posojilo je v prvi vrsti namenjeno za nakupovanje blaga v Franciji in so njega pogoji zelo ugodni, obresti se računajo na 6%.

Čehoslovaška

Vprašanje Javorine rešeno — Razdelitev pokrajine med Čehoslovaško in Poljsko

PRAGA, 2. «České Slovo» javlja iz zanesljivega vira, da sta se Čehoslovaška in Poljska pogodili v vprašanju Javorine. Občina Javorina sama s 450 prebivalci in 21 kv. km pripade Poljski, medtem ko ste občini Kasig in Ledasa s 3000 prebivalci dodeljeni Čehoslovaški. Na nasvet francoske vlade je Poljska privolila v tako rešitev tega spornega vprašanja, da bo tako lahko vstopila v mali sporazum. V isti namen pojde maršal Foch v kratkem v Varšavo.

Bolgarska

Obsodba bivših bolgarskih ministrov

SOFIJA, 2. Visoki sodni dvor je obsodil ministre Radoslovova, Tonalvova, Pečeva, Popova, Dinčeva in Petkova na dosmrtno ječo; general Najdenov je obsojen na 15, general Gejkov na 10 let ječe. Vsi obsojenci izgubijo vse politične in upravne pravice ter morajo plačati vso vojno škodo, ki iznaša 32 miljard in 700 mljonov levov. Pri čitanju razsodbe so bili vsi obtoženci razen Radoslavova navzočni.

Grška nasilstva nad bolgarskim ljudstvom v Traciji

SOFIJA, 1. Bolgarska brzojavna agencija javlja: Po vesteh iz vzhodne Tracije so tamošnja grška oblastva internirala 1330 Bolgarov na Kreti, kjer se z njimi nečloveško postopa. Bolgarska obmejna oblastva javljajo, da je bilo aretiranih nekoliko tisoč beguncev iz vzhodne Tracije. Ti begunci so bili prisiljeni zapustiti svoje domove, da rešijo svoje življenje, ogroženo po grških vojakih. Grške plačeniške tolpe plenijo in zažigajo vasi, ubijajo in zapirajo moško prebivalstvo in zlostavljajo ženske. Vas Nelaidjidere je bila obkoljena od grških vojakov, prebivalstvo je bilo zaprto v cerkev, kjer je bilo zlostavljano na najhujši način. Več oseb je umrlo. Podobni dogodki so se vršili v drugih krajih, odkoder je bilo moško prebivalstvo odpeljano neznano kam.

Bolgarska brzojavna agencija pripominja, da je bolgarska vlada posredovala pri velevlastih, da bi naredila konec temu stanju.

Borba proti anarhistom na Bolgarskem

SOFIJA, 2. Vlada se je trdno odločila, da iztrebi anarhiste. Ti pa se branijo na življenje in smrt. Včeraj po noči je bilo po mestu nalepljenih polno letakov, kjer poziva anarhistična organizacija svoje člane na upor proti policiji. V raznih konfliktih je bilo ubitih več stražarjev. 150 anarhistov je že pod ključem.

Znižane vozne cene za družine, ki iščejo vojaške grobove

SOFIJA, 1. Bolgarska brzojavna agencija javlja: Z ozirom na trditve, da je bolgarska vlada odklonila italijanskim družinam, ki prihajajo na Bolgarsko iskat grobove italijanskih vojakov, olajšave na železnicah, je potrebno nekoliko pojasnil. Bolgarski državni zakoni ne predvidevajo znižane vožnje po železnicah, toda kljub temu je bolgarska vlada dovolila znižano vožnjo družinam, ki iščejo grobove svojih padlih vojakov.

Nemčija

Krvavi izgredi v Essenu — Spopad med nemškimi delavci in francoskimi vojaki — Razburjenje v Nemčiji

PARIZ, 1. Iz Essena javljajo, da je prišlo tam v soboto do krvavega spopada med nemškimi delavci in francoskimi vojaki. Oddelek francoskih vojakov je prišel v tvornico Krupp, da bi rekviriral nekoliko avtomobilov. Takoj po prihodu francoskih vojakov so zapiskale sirene in klicale delavstvo vkup. Delavstvo je napadlo francoske vojake s kamenjem in revolverji. Francoski vojaki so odgovorili s strojnicami. 11 delavcev je bilo ubitih, kakih 30 pa težko ranjenih.

Pozneje so delavci napadli avtomobil, v katerem sta se vozila dva francoska inženirja. Avtomobil je delavstvo razbilo, inženirja pa preteplo. Izgredi so se nadaljevali po mestu ves dan. V mesto so prispela ojačenja francoskih vojakov s tanki.

Tukajšnji listi poročajo o tem dogodku tako-le: Včeraj ob 6 so bili vrženi z oken ravnateljstva Kruppove tvornice proglasi, s katerimi se je ščuvalo delavstvo k nasilstvom. Ob 8. je ravnateljstvo ukazalo, naj zapiskajo sirene. Tako je delavstvo izšlo ravno v času, ko je prihajal avtomobil s francoskima inženirjema. Avtomobil je bil sprejet z metanjem kamenja in drobcev premoga. Lokomotiva, ki je prihajala takrat iz tvornice, je izpustila proti njima vso paro.

Po odhodu vojakov, ki so imeli izvršiti rekvizicijo, je prišel neki fotograf, ki je zaklical: «Roke kvišku!» Ravnatelj in osobje so dvignili roke, in fotograf jih je fotografiral, kakor da bi bili prisotni francoski vojaki.

Po spopadu so delavci izjavili, da bi se ne bilo zgodilo nič, ko bi jih ne bili ščuvali gospodarji.

Po vesteh iz Nemčije se tam pripravlja nacionalistovski prevrat, ki ga vodijo bivši častniki. Zveza bivših častnikov zahteva, naj se v odgovor na aretacijo nemških častnikov v ruhrski kotlini aretirajo častniki medzavezniške komisije. Nič čudnega ne bo, če se zopet ponovijo napadi na francoske častnike v Nemčiji.

Francoske čete so medtem prekoračile Neckar in zasedle Hessischer in podjetja Benz.

Ebert in Cuno izrazila sožalje ravnateljstvu Kruppovih delavnic.

BERLIN, 2. Predsednik Ebert je poslal ravnateljstvu Kruppovih delavnic brzojavko, kjer protestira proti prelivanju krvi v Essenu ter izraža sožalje radi padlih žrtev. Tudi kancelar Cuno je brzojavil, obžalujoč žrtve ter izražajoč nado, da se bo človeški čut vsega sveta zgražal nad tem činom. Obe brzojavki napadate Francoze s skrajno sovražnostjo.

Ravnatelji Kruppovih delavnic aretirani

PARIZ, 2. Iz Essena poročajo, da so bili aretirani štiri ravnatelji Kruppovih delavnic, ki so izdali povelje, da imajo piskati sirene pri prihodu francoskega oddelka ter tako povzročili shod delavcev.

Turčija

Zavezniki se čudijo turškim predlogom.

LONDON, 2. Zavezniki so poslali Izmetu paši noto, kjer izražajo svoje začudenje nad vsebino turškega poročila z dne 5. marca, t. l. Sicer so zavezniki pripravljeni pogajati se o varstvu svojih podanikov v Turčiji in o pristojnosti sodišč, da zagotovijo tako Turčiji pravico do reciprocitete, v kolikor se to sploh udejstviti more. Nasprotno pa nočejo zavezniki da bi se obnovila pogajanja o točkah, ki se morajo v smislu pismenih zatrditev Izmeta paše in pogovorov na lausanski konferenci smatrati za rešena ter izražajo nado, da bo v Turkih končno zmagal zdravi razum, ki bo kaj kmalu dovedel Turčijo in Grčijo do prepotrebnega in pravičnega miru.

Dobri vtisi zavezniškega odgovora.

CARIGRAD, 2. Prvo branje zavezniške note je razpršilo marsikako slabo slutnjo turških krogov ter napravilo na splošno zelo dober vtis. Ponovna pogajanja v Lausanni se bodo skoro pričela in prevladuje povsod upanje, da bo mir kmalu sklenjen.

Težka nesreča v družini japonskega cesarja Njegov svak ubit, brat in sestra težko ranjena

PARIZ, 2. V Normandiji, nedaleč od kraja Piervers le Champagne, se je včeraj dogodila huda nesreča. Z velikansko brzino 120 km so se ondot vozili brat, sestra in svak japonskega cesarja ter častna dama princezinje. Pri tem je avtomobil treščil v neko drevo ter pokopal pod seboj vse štiri potnike. Svak cesarjev je bil pri tem ubit, med tem ko sta brat in sestra smrtno ranjena.

Odnošaji med Finsko in sosednjimi državami — Pomembne izjave ministra za vnanje stvari

HELSINGFORS, 1. Finski minister vnanjih stvari Vennola je imel v komisiji za vnanje stvari pomemben govor. Izjavil je z ozirom na izjavo finskih pravnikov o dogodkih v Ruhru, da je v interesu Finske, da se ne vtika v politična vprašanja velevlasti, ker tako vtikanje bi ne pospešilo njihove rešitve, pač pa bi samo škodilo Finski. Nihče nam ne more prepovedati, da mislimo in sodimo svobodno o svetovnih političnih dogodkih — je nadaljeval minister — toda naša prva dolžnost je, da ohranimo svoj ugled in dobre odnošaje s prijateljskimi državami. Ohraniti moramo dobre in prijateljske odnošaje toliko s skandinavskimi državami, s katerimi nas vežejo stare kulturne vezi, kolikor z baltiškimi državami, s katerimi imamo skupne politične interese. Potrebno je sodelovanje z obema skupinama. Upati je, da bo politični cilj tega sodelovanja ohranitev miru v vzhodni Evropi in ohranitev Baltiškega morja majhnim narodom.

Finska želi ohraniti dobre odnošaje z Rusijo, vztrajajoč odločno pri mirovnih pogodbah. Kar se tiče karelijskega vprašanja, se mora to rešiti kot mednarodno vprašanje po določbah mirovne pogodbe in načelih mednarodnega prava.

Spomenica čehoslovaške manjšine v Avstriji proti nasilstvom pri ljudskem štetju

DUNAJ, 1. Čehoslovaški narodni odbor za avstrijsko republiko je poslal kancelarju Seipelu spomenico s točnimi podatki o ponarejenem ljudskem štetju v škodo slovanskih državljanov Avstrije. Statistika, ki se nanaša na jezikovno in narodno pripadnost, je povsem zgrešena. Pri štetju se je vršila sila nad čehoslovaško in drugimi slovanskimi manjšinami. Narodne manjšine ne morejo smatrati takega štetja za statistično izhodišče glede rešitve mirovnih dogovorov in zaščite manjšin. V spomenici se zahteva revizija ljudskega štetja v posameznih občinah. V komisijo morajo priti tudi zastopniki narodnih manjšin.

DNEVNE VESTI

K odpravi julijskih pretur. Kakor je čitateljem znano, je ministrski svet sklenil obširno spremembo sodn. področij v Italiji. Mnogo novih sodnij je bilo ustanovljenih, a še več jih je bilo odpravljenih. Kakor navadno, se je tudi tu izkazalo, da niti Jupiter ne bi mogel vsem ugoditi. Medtem ko prihajajo ministrskemu predsedniku od raznih strani zahvalne brzojavke za novoustanovljene sodnije in uradna agencija Stefani sporoča te brzojavke v svet, se kopičijo v Rimu tudi protesti, peticije in prošnje, tičoče se odpravljenih sodnij. Pri omenjenem preustroju sodišč je prizadeta tudi naša ožja domačija. Štiri sodnije so bile odpravljene, namreč Kobarid, Cerkno, Vipava in Podgrad. Ta ukrep je seveda izzval v naših pokrajinah splošne in različne kritike. O Cerknem se na splošno molči. Cerkljani gotovo z odpravo niso ravno zadovoljni, toda na splošno se vidi v tej odpravi opravičen korak vlade, ki hoče šteditи. Vipavci so že mnogo prej slišali zvoniti o odpravi svoje sodnije in so vest sprejeli resignirano tim več, ko slišijo sedaj tolažeč zvon, da bo pobiranje davkov za vipavski in ajdovski okraj osredotočen v vipavskem trgu. Hudo pa je zadela vest o odpravi sodnij prebivalce podgrajskega in kobaridskega sodnega okraja. Slišijo se naravnost glasovi, ki pravijo, da so v Rimu kar na slepo odpravljali sodnije, če so le videli, da sta kje dva sedeža sodnij preblizu drug pri pri drugemu, in da se sploh niso vprašali, do kam segajo prav za prav ozemlja sodnih okrajev. Stvar ne bo tako in v Rimu so imeli že svoja poročila, vendar pa se posebno prebivalcem podgrajskega sodnega okraja godi huda krivica. Pomisliti je treba, da začenja ta sodni okraj že na Kozini! Treba je počakati nadaljnih sprememb, toda če bi imeli hoditi iz Kozine, iz Materije, iz Brkinov v daljno Bistrico, bo to hud udarec za tamošnje ljudstvo. Kobaridčani pa se z zavistjo vprašujejo, zakaj je Bovec tako važen, da je obdržal svojo sodnijo, medtem ko si oni domišljujejo, da je njihov trg kot gospodarsko središče gornje soške doline mnogo važnejši. Splošno začudenje pa je zbudilo dejstvo, da je ostala sodnija v Senožečah. Mi Senožečanom iz srca prižélimo njihove sodnijske urade v lični sodnijski zgradbi, toda vemo, da je marsikateremu, ki danes spada pod senožeški sodni okraj, bliže v Sežano oziroma v Postojno, in vemo, da ima senožeški sodni okraj samo kakih 6000 prebivalcev, ko jih ima n. pr. podgrajski približno 20.000. Upamo, da bo vlada z dodatnimi ukrepi vendar razbistrila položaj in ukrenila potrebno, da ljudstvo, ki potrebuje pomoč sodnij, ne bo imelo kake škode, kakor izgleda na prvi pogled. Zabeležujemo za danes splošne kritike, a se bomo še povrnili na stvar.

Na naslov ravnateljstva državnih železnic. Prijatelj lista nam piše: V soboto, 31. marca sem prejel brzojavko, katera je klicala nemudoma nekega sorodnika, ki je bil pri meni na obisku, nazaj v Slezijo. Pohitel sem na centralni kolodvor, da na podlagi razobešenih voznih redov določim čas odhoda za svojega sorodnika ter mu zberem podatke, ki mu bi imeli služiti na potovanju do domačega kraja. Žalibog sem doživel razočaranje. Vozni redi italijanskih državnih železnic nimajo označb, kedaj pridejo posamezni vlaki v izvenitalijanska glavna mesta. Na voznem redu jugoslovenskih državnih železnic, ki je tudi razobešen, sem mogel doznati, kedaj pridejo posamezni vlaki, ki gredo skozi jugoslovensko ozemlje, do Dunaja, toda kateri vlaki gredo od Dunaja naprej proti severu, tega tudi ta vozni red

ne vsebuje. Razobešen je sicer tudi vozni red avstrijskih železnic, toda ta je na mestu, ki bi mi bilo lahko dalo potrebne podatke, — raztrgan. Potovalne agencije so bile že zaprte in tako sem moral oditi domov, ne da bi bil kaj dosegel. Ali ne bi bilo umestno, da tna predstojništvo kolodvora na razpolago vozne rede za vso Evropo v kraju, kjer bi se lahko nadzorovali in ne bi bili izpostavljeni nevarnosti, da se raztrgajo?

Preganjanje našega jezika iz cerkve se nadaljuje. Naši ljubi gospodarji so nam voščili vesele velikonočne praznike s tem, da so izgnali še zadnji sled slovenske besede iz cerkve. Čakali so s tem darilom prav do velike noči. Slovenska dekleta so imela pevske vaje še ves veliki teden, na veliko noč pa so jim povedali, da ne smejo več peti pri jutranji maši pri sv. Antonu novem. Torej najprej slovenska pridiga ven iz cerkve, potem pa še slovenska pesem! Pod svobodnim italijanskim solncem je Slovencem prepovedano častiti Boga v svojem jeziku. Dovoljeno jim je le plačevati davke in pošiljati svoje sinove k vojakom. Le tako naprej, učeniki in oblastniki: naj svet le izve, da je dovoljeno celo Beduinom, kar ni dovoljeno tržaškim Slovencem v eni najbolj kulturnih držav Evrope.

Moč slovanske besede mora biti pač silna, ko se je tako boji 40-miljonski narod. Zavedaj se tega, slovensko ljudstvo, in ohrani jo kot zaklad, ki ga izročiš potomcem. Iz uradov, iz cerkve, iz javnega življenja jo morejo izgnati, iz doma, družine in src nikoli!

Čudeži vremena. Kdo bi misli? Na velikonoč zjutraj na korzu vse spomladansko oblečeno, popoldne vse posejano po Krasu z izletniki brez sukenj in včeraj — burja, ljudje zaviti v suknje. Čudno je res vse na tem svetu: vijolice kažejo svojo ne baš preveliko ponižnost skozi okenca januarskega snega, medtem ko obliva človeka, zavitega v težko suknjo, pod aprilskim solncem kuria pot.

Mussolini proti — fašistovskim metodam. Kakor javlja agencija Stefani, so fašisti v Arezzu prisilili socialističnega poslanca Baglionija da je zapustil to mesto ter se podal v Rim. Čim pa je to Mussolini izvedel, je brzojavil aretinskemu prefektu, da mora tamošni fašjo takoj preklicati ta ukaz ter sporočiti to brzojavno prizadetemu poslancu. Direktorij aretinskega fašja se je seveda takoj uklonil ter izvršil ukaz svojega vodje. Poveljništvo narodne milice v Arezzu je pa ukrenilo potrebno, da bo lahko poslanec Baglioni nemoteno preživljal svoje aretinske dni. Ministrski predsednik je pohvalil nato fašiste v Arezzu radi njihove vzorne ubogljivosti in discipline.

Zanimiva razprava. Te dni se je vršila pred tukajšnjo sodnijo razprava proti nekaterim delavcem, zaposlenim pri zidanju nove sodnijske palače, zaradi obrekovanja. Zatožil jih je delavec, vodja delavske skupine Avgust Handel, ker so mu očitali, da jim je dajal znamenje za delo 10 minut pred določenim časom in da jih je zmerjal kot Italijane. Avgust Handel, ki je Slovenec, je bil zaradi tega odpuščen z dela. Pri razpravi je poudarjal, da ni nikoli izrekel besed, ki se mu očitajo, in da je le skrbel, da se dela točno po urniku, kar mu je nakopalo sovraštvo nekaterih delavcev, ki so se maščevali nad njim in se ga vznebili s tem, da so ga zatožili na komisariatu, češ da govori proti Italiji. Obtoženci so bili oproščeni, njihovo oprostitev je zahteval razen branitelja tudi državni pravdnik. Avgust Handel, ki je kriv, da je skrbel za redno delo, je sedaj — brez dela.

Prikrito vabljenje Jugoslavije na sodelovanje z Nemčijo. — Zanimiv nemški glas o opatijski konferenci. Mi smo že imeli priložnost baviti se z vlogo Hamburga z ozirom na Trst, ko je šlo za vprašanje tekmovanja med Hamburgom in Trstom z ozirom na čehoslovaško trgovino. Danes opozarjamo na nov glas iz Hamburga, ki zasluži, da se o njem razmišlja tudi z bolj širokega in ne samo z lokalnega gledišča. Gre za članek, ki ga je te dni objavil «Hamburg Frremdenblatt». List piše, da je Mussolini, takoj ko je prišel na vlado, opustil sovražno stališče nasproti Jugoslaviji in skušal, da se z njo sporazume in tako dobi proste roke v mednarodni politiki. Marca meseca je končno prišlo do konference v Opatiji, ki naj bi bila naredila konec italijansko-jugoslovenskemu sporu. Toda Jugoslavija je — nadaljuje list — kakor Turki v Lausanni, izkoristila mednarodni položaj, ki je nastal vsled francoske politike in je zavzela odločno stališče, ne odstopajoč od svojih interesov. Vsled zadržanja Francije je bila Italija prisiljena ne nastopati proti njej v ruhrskem vprašanju. Konferenca v Opatiji je pokazala, da je jez med Italijo in Jugoslavijo nepremostljiv. Slovenci ne morejo pozabiti Italijanov, da sen ahaja proti narodnostnemu načelu pod italijanskim gospodstvom pol milijona njihovih soplemenjakov, ki lahko izvršujejo svoje pravice le v omejenem obsegu. Hrvati se pritožujejo zaradi izgube svoje najboljše luke Reke, Srbi pa morajo upoštevati te pritožbe. Slovenci in Hrvati niso zadovoljni s centralizmom belgrajske vlade in bi dobili močno orožje v svoje roke, ko bi belgrajska vlada popustila. Zguba Reke, zvezane z dobro železnico z Zagrebom, je tem težja, ker se projektirane jadranske železnice ne morejo zgraditi brez velikih troškov. Na drugi strani je posest Trsta, Reke in Zadra prinesla Italiji le malo koristi. Te luke odcepljene od svojega zaledja, ne morejo ne živeti ne umreti. Trst pomeni naravnost vrzel v italijanskem državnem budžetu, Zader pa se nahaja v podobnem položaju. Reko so Italijani zahtevali predvsem zato, ker bi v hrvatskih rokah uničila Trst in mu odvzela vso trgovino podonavskega področja. Brez jugoslovenskega in madžarskega zaledja pa je Reka truplo brez glave in ne more živeti. Italijani so hoteli temu odpomoči in so v rapallskem in svetomargeritskem dogovoru predvideli sodelovanje z Jugosloveni, a konferenca v Opatiji je imela izdelati to sodelovanje. — Iz tona tega članka zveni jasno vabljenje Jugoslavije na gospodarsko sodelovanje z Nemčijo, kakor ugotavljajo tudi nekateri jugoslovenski listi. Vprašanje se tiče tudi življenjskih interesov našega mesta in dežele kakor tudi države in bi se morali z njim baviti tudi v Rimu, dokler ne bo prepozno.

Lonjer. Dramatični odsek pevskega društva «Zastava» v Lonjerju uprizori v nedeljo dne 8. aprila t. l. Finžgarjevo dramo v treh dejanjih «Razvalina življenja» v dvorani gostilne Pertot na Sovrašnjču. Po dolgem času in trudu se je posrečilo temu odseku vendarle dobiti primeren prostor in moč za kako večjo uprizoritev. Lotil se je, vsled tega z vnemo dela in pričakovati je gotov uspeh. Zato v nedeljo vsi na Sovrašnjče.

Iz tržaškega življenja

Tragični izid velikonočnega izleta. — Splašen konj prevrnil koleselj in povzročil številne nesreče. — En človek mrtev, 6 ranjenih. Pomladansko solnce je preteklo velikonočno nedeljo privabilo v mestno okolico veliko število tržaških prebivalcev. Izletniki so hoteli preživeti krasni dan izven mestnega vrvenja, v zeleni okolici. Šli so peš in z različnimi vozili. Med poslednjimi sta se nahajala tudi brata Alojzij in Ivan Petelin, prvi star 39 let, stanujoč v ulici Giuseppe Gatteri št. 42, drugi star 40 let stanujoč v ulici dell'Istria št. 8, oba mesarja po poklicu. V nedeljo zjutraj sta vpregla koleselj, sedla nanj skupno z Alojzijevo ženo, Katarino, staro 37 let in njenim sinom Dantejem, starim 13 let; odpeljali so se vsi skupaj na Katinaro. Tam so se ustavili v neki gostilni in preživeli cel dan v radostnem razpoloženju. Proti večeru je ta vesela družba, nekoliko vinjena, zopet sedla na koleselj ter se odpeljala proti mestu. Koleselj se je počasi premikal po reški cesti; bil je že precej oddaljen od Katinare, kar se je konj nenadoma splašil. Ivan Petelin, ki je držal za vajeti, se je na vso moč trudil, da bi pomiril žival, toda zaman. Konj je drvel v divjem teku po cesti ter vlekel za seboj koleselj s prestrašeno družbo. Naenkrat je konj krenil na stran in kolo voza je zadelo ob neki brzojavni drog; koleselj se je prevrnil in vsi, ki so na njem sedeli so zleteli v obcestni jarek. S silnim sunkom je nato konj utrgal vprežne jermene ter nadaljeval svoj divji beg. Ljudje so prihiteli na kraj nesreče. Vsi ponesrečeni so bili več ali manj poškodovani. Z dvema javnima avtomobiloma so jih nemudoma prepeljali v mestno bolnišnico. Tam je zdravnik preiskal ranjence in jim izlečil rane. Alojzij Petelin je bil že mrtev; on je pri padcu prišel pod voz, ki mu je zdrobil lobanjo in mu zmečkal prsni koš. Ivan Petelin je imel desno roko zlomljeno, razne rane na glavi in si je pretresel možgane. Katarina Petelin je zadobila številne poškodbe na glavi in na desnem stegnu, ozdravljive v enem tednu. Dante Petlein je bil tudi pobit po glavi; imel je nadalje razne poškodbe na levi nogi in na bradi. Kmalu potem so pripeljali v mestno bolnišnico 11-letnega Itala Grandicelli, stanujočega v ulici Montecchi št. 13. Deček je bil v brezupnem stanju. Imel je zdrobljeno lobanjo in težke notranje poškodbe. Njega je namreč podrl in pohodil splašeni konj. Poslednji je podrl na tla tudi neko Olgo Racucci, staro 37 let, ki je pri tem zadobila številne poškodbe na glavi, na ramenih in na nogah ter si je poleg tega tudi zlomila desno roko v zapestju. Konj je podrl na tla tudi 15-letno Karolino Ribaz, stanujočo v ulici del Molino a vento št. 41, in 7-letnega Marcella Olando, stanujočega v ulici del Molino a vento št. 72. Zdravnik je prvi obvezal veliko rano na temenu in drugemu razne praske na obrazu in na nogah. Ivan, Katarina in Dante Petelin so ostali v bolnišnici, istotako Olga Racucci in Italo Grandicelli; truplo Alojzija Petelin je bilo preneseno v mrtvašnico bolnišnice.

Splašenega konja ej ustavil neki orožniški brigadir iz orožniške postaje v ulici dell'Istria.

Žrtev alkohola. Včeraj po noči okoli 1 ure, je nekdo obvestil rešilno postajo, da se v bližini obokov Chiozza nahaja mož, ki je očividno zblaznel. Na lice mesta sta se nemudoma podala dva uslužbenca omenjenega zavoda. Tam sta našla v gruči radovednežev moža, kateri se je na vso moč skušal otresti dveh orožnikov, ki sta ga držala. S pomočjo omenjenih je bil mož siloma odveden na rešilno postajo. Službujoči zdravnik je ugotovil, da je neznanec strašno pijan ter da ima vsled zavžitega alkohola hud živčni napad. Nesrečnež je kakor besen bil okoli sebe, tako, da so ga morali zvezati z jermeni. Nato so ga prepeljali v mestno bolnišnico. Mož je približne starosti 45 let, po delavsko oblečen; pri njem niso našli nobenih dokumentov, da bi ga mogli identificirati.

Iz tržaške pokrajine

Na Planinski gori pri Postojni se vršijo letos običajni shodi: 1) Na velikonočni torek ob 9 uri. 2) Na binkoštni torek ob 9. uri. 3) Na Veliki Šmaren ob 10. uri. 4) V nedeljo po Malem Šmarnu ob 6. uri. Spoveduje se že prejšnji popoldan, ko so tudi slovenske večernice.

Vesti z Goriškega

Smrt mladega narodnega delavca. V soboto zjutraj je podlegel v najlepši moški dobi težki, dolgotrajni bolezni g. Vladimir Koršič, nadučitelj v Št. Petru pri Gorici, star še-le 37 let. Njegova smrt pomeni za goriške Slovence hud udarec, kajti pokojnik je bil agilen delavec v naših narodnih društvih, v katerih se je uveljavljal kot dober pevovodja in izvrsten telovadec. Lanskega leta je organiziral nastop slovenske šolske mladine, ki se je parkrat ponovil v vedno razprodani dvorani «Trgovskega doma», kar že samo po sebi pomeni velik uspeh. Morda mu je ravno njegova požrtvovalna delavnost izpodkopala zdravje in povzročila prezgodnjo smrt.

Pretresljivo je, da se je imel pokojnik ravno v soboto preseliti v lastno novo hišo, toda usoda je hotela drugače; preselil se je v tesno leseno hišico.

Izrekamo tem potom težko zadeti družini in njegovemu bratu g. sodn. svetniku Koršiču naše iskreno sožalje.

Pokrajinske volitve odložene za 3 mesece. Na predlog ministrskega predsednika je odobril ministrski svet načrt dekreta, ki podaljšuje za 3 mesece rok za ustavne volitve v pokrajinske svete v novih pokrajinah, ki bi drugače zapadel dne 18. aprila t. l.

Odhod poveljnika XI. divizije gen. Ferrarija iz Gorice. Ker je bil general Ferrari vsled dekreta vojnega ministra premeščen v pomožno službo, je te dni zapustil Gorico. General Ferrari je užival v Gorici velike simpatije, ker je bil pri izvrševanju svoje službe precej objektiven in tudi napram goriškim Slovencem se je obnašal vedno uljudno in dostojno.

Gospodarstvo

Nemška zunanja trgovina v letu 1922.

Te dni so bili izdani uradni podatki o nemški zunanji trgovini za leto 1922. Po tej statistiki je nemška trgovinska bilanca za lansko leto pasivna za 2.2 miljarde zlatih mark. Ta številka je tako ogromna, da se zdi nemogoča. Vrednostni podatki so se sestavljali le približno, zato gotovo tudi niso točni. V naslednjem navajamo nekatere številke o izvoženih in uvoženih množinah v lanskem letu v primeri z zadnjim predvojnim letom:

v 1000 q	Uvoz		Izvoz	
	1913.	1922.	1913.	1922.
živa živina	1.800	303	17	53
živila in pijače	117.005	50.736	53.682	14.429
sirovine in polfabrikati	597.010	388.767	590.255	142.719
gotovi izdelki	12.493	18.946	93.181	58.362

Pri uvozu se opaža v primeri s predvojno dobo močno nazadovanje živil in pijač. To gotovo ne pomenja, da Nemčija pridela sedaj več poljskih produktov, ker je poleg drugega izgubila še važne pokrajine, ki so dajale prebitek poljske produkcije, temveč da je Nemčija sedaj tako revna, da ne more uvažati in je zato prisiljena — zlasti nižji sloji in tudi srednji sloji — trpeti pomanjkanje.

V letu 1913. se je pšenice in rži uvozilo za 14.2 miljona q več nego izvozilo. V letu 1922. je znašal previšek uvoza nad izvozom pšenice in rži 19.3 miljona q. Nazadovanje nemške produkcije krušnega žita znaša napram letu 1913. 73 miljonov q in se je nadomestilo samo deloma s tem, da je izvoz nemškega žita skoro popolnoma prenehal, dočim pa se je uvoz tujih žit nekoliko zmanjšal. V letu 1913. se je uvozilo pšenice 25.5 miljona in rži 3.5 miljona q, v letu 1922. pa pšenice 13.9 miljona in rži 5.4 miljona q. Med živili, katerih uvoz je v veliki meri nazadoval, so: krmila, mleko, sirovo maslo, sir, maslo, kava, čaj, ribe itd. Več se je uvozilo med drugim sladkorja, margarine, olja za prehrano itd. Zanimivo je, da se je uvoz likerja napram letu 1913. skoro za trikrat pomnožil, a padel tudi uvoz nekaterih važnih sirovin, tako rjavega premoga, kemičnih sirovin in polfabrikatov, lesa, sirovin za svilno, bombažno in volneno tkaninsko industrijo.

Posebno opasno za napredek nemškega narodnega gospodarstva je razvoj zunanje trgovine z gotovimi izdelki: dočim je uvoz napram predvojni dobi znatno narasel, je izvoz padel za 38 odstotkov množine. Uvoz gotovih izdelkov je namreč znašal: leta 1913. 12.5 miljona in leta 1922. 18.9 miljona q; izvoz: leta 1913. 93.2 miljona in leta 1922. 58.4 miljona q.

Nemška zunanja trgovina se je torej po svojem obsegu znatno zmanjšala in se razvija za nemško gospodarstvo zelo neugodno. Iz gornjih številk se končno tudi vidi, da nemška konkurenca na zunanjih trgih pač ni nevarna, kakor sta jo hoteli prikazati angleška in francoska industrija.

PODLISTEK

WILKIE COLLINS:

Gospa v belem

43

IZPOVEDBE GOSPICE HALCOMBE

Kolikor sem opazila, hoče biti ves čas svojega bivanja pri nas z vsemi v dobrih odnošajih. Očividno je opazil, da ga Lavra ne mara (ona mi je to, ko sem nanjo pritiskala, sama priznala); obenem pa je opazil tudi, da Lavra zelo ljubi cvetlice. Kadarkoli se ji je zahotelo šopka cvetlic, je natrgal in povezal. V mojo največjo zabavo, pa je bil na zvit način preskrbljen z ravno takim šopkom, z ravno takimi cvetlicami in natančno tako zvezanim, da bi takoj potolažil ledeno ljubosumnost svoje žene, še preden je lahko mislila, da bi se čutila užaljeno. Njegovo ravnanje z ženo (pred ljudmi) je nekaj posebnega in vredno opazovanja. Klanja se angel? Železni bič, s katerim jo vlada doma, se nikoli ne pojavi v družbi in je čisto privaten, domač bič, ki ostane vedno v hiši.

Popolnoma različen je način, s katerim se je meni prikupil. Prišel je na to, (sam Bog ve kako) da se pri meni s ponarejeno pozornostjo nič ne opravi, da je to pri moji prozvišni naravi trud zastonj.

Prilizuje se mojemu samoljubju s tem, da govori z menoj tako resno in pametno, kakor da sem moški.

Poznam ga in mu vidim na dno, samo če nisem pri njem. Zna tako vladati, kakor vlada svojo ženo Lavro, kakor je znal obvladati psa na dvorišču in še celo gospod Persival mu je pokoren.

«Ljubi moj Persival! Ti ne veš kako me veseli tvoj zdravi angleški razum». Na ta način se otrese vseh neprimernih in nevljudnih opazk gosp. Persivala o njegovih ženskih lastnostih. Pri tem ga vedno imenuje z njegovim krstnim imenom, se mu dobrodušno smehlja in ga pri tem z največjim mirom potreplja po ramenih. Občuje ž njim z največjo popustljivostjo, kakor dobrodušen oče s svojim trmastim sinom.

Zanimanje, ki ga gojim do tega človeka, me je napotilo, da sem vprašala gospoda Persivala, ali kaj ve o njegovem prejšnjem življenju. Gospod Persival pa ve o njem zelo malo, ali morda tudi noče povedati.

On in grof sta se seznanila prvič v Rimu, ko je bil gospod Persival v oni smrtni nevarnosti, o kateri sem že prej pravila. Od tistega časa sta bila v Londonu, Parizu ali na Dunaju vedno skupaj. Kar je pa čudno, je to, da ni grof že mnogo let prekoračil meje svoje domovine. Ali je morda žrtev kakega političnega preganjanja? Na vsak način pa bo precej patriotično navdahnjen. To sklepam po tem, ker se zanima za vse svoje rojake, ki bivajo na Angleškem. Že takoj tisti večer, ko je prišel, je vprašal, kako daleč je bližnje mesto in ali je tam kaj Italijanov. S svojimi rojaki v Italiji pa je v pismeni zvezi in pisma, ki jih dobiva od tam, imajo najraznovrstnejše pečate.

Danes zjutraj pri zajtrku sem videla na mizi pismo zanj, ki je imelo velik, uradnemu podoben pečat. Ali je morda v pismeni zvezi z vlado svoje domovine? To moje domnevanje pa se nikakor ne strinja s prejšnjim, da je namreč on kak političen ubežnik.

Dne 2. julija. — Danes moram poleg svojih misli in vtisov še nekaj drugega napisati. Lauri in meni neznano in za gospoda Persivala popolnoma nepričakovano, je prišel danes notar gospoda Persivala. Nisem mogla izvedeti namena njegovega prihoda.

Približno dve uri po zajtrku, med tem ko se je gospod Persival dvignil od mize, da sprejme v knjižnici svojega odvetnika, gospoda Merrimana, sem zapustila svojo sobo in odšla na izprehod. Ko sem dospela ravno do konca hodnika, da grem po stopnicah dol, so se odprla vrata knjižnice, in oba gospoda sta stopila ven. Ker se mi je zdelo, da je najboljše, ako ju ne motim, sem sklenila, da ne grem še po stopnicah dol, dokler ne gresta mimo vežе. Četudi sta govorila med seboj precej natihoma, vendar so bile njih besede dovolj razločne, da sem vse razumela, kar sta govorila med seboj.

(Dalje).

Mali oglasi

NAGROBNI spomenik se proda na pokopališču pri Sv. Ani. Natančnejša pojasnila daje Ana Setič, via L. Ariosto št. 3/IV (pri Morvaj). 467

STANOVANJE, štiri sobe, kuhinja, sobica, kopalnica, plin, voda (spalnica in kuhinja meblirani) se takoj odda. Pojasnila: Massimo d'Azeljo 22, Vodopivec. 468

BABICA, diplomirana, sprejema od 12. do 16. Sprejema noseče na dom. Ljubezniva oskrba. Tajnost. Corso Garibaldi 23. 451

VSAKA GOSPODINJA, ki je poskusila pravo češko **Vondráček-** ovo cikorijo znamke **«Miramar»,** jo bo zahtevala povsod. 459

ŽABNICE, angleške ključavnice, ključi, mizarske klopi, obliči, pile, vijaki, žeblji, železna žica itd. Skladišče železa, Via Filzi 17. 464

PRODAM zelo ugodno, lepo vilo v Mengšu pri Domžalah, s petimi sobami, kuhinjo, shrambo, kletjo, električno razsvetljavo in približno 2000 m² zemljišča. Vila je popolnoma novo zidana in suha ter takoj prosta. Vsa pojasnila kakor tudi fotografije da A. Gabrijelčič, Ljubljana, Anton Knezova ulica 3. s 465

POZOR! Krone, korale, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grosist Belleli Vita, via Madonnina 10, I. 32

ZLAT, srebrn in papirnat denar se kupuje in prodaja po zmernih cenah. Menjalnica via Giacinto Gallina 2, (nasproti hotela Moncenisio). Telefon 31-27. Govori se slovensko. 25

KRONE IN GOLDINARJE plačujem vedno dve stotinki dražje, nego drugi kupci. Via Pondares št. 6, I. 44

SREBRO, zlato in briljante plača več kot drugi Pertot, via S. Francesco 15, II. 45

†

Danas u 6 sati poslije podne se preselio u vječnost naš mili

Gaša Licul

nadučitelj u Roču.

Javljaju žalosnu vijest užaloščeni žena **Marija,** hćeri **Slavica, Ljerka, Milena, Vlasta,** sin **Ranko** te brat **Ivan.**

Pogreb će biti u utorak, dne 3. ov. mj. na 3 sata poslije podne u Roču.

ROČ, dne 1. 4. 1923.

Št. 566.

Razpis službe.

Županstvo občine Komen razpisuje mesto

občinskega tajnika

z mesečno plačo po dogovoru.

Kolekovane prošnje naj se predložijo podpisanemu županstvu do 15. aprila t. l. s sledečimi prilogami:

1. Potrdilo italijanskega državljanstva.
2. Spričevalo o dovršenih študijah.
3. Spričevalo pravnosti.
4. Zdravniško spričevalo.
5. Potrdilo o poznanju slovenskega in italijanskega jezika v govoru in pisavi.
6. Potrdilo o dosedanjem službovanju.

Nastop službe takoj po imenovanju.

KOMEN, 30. marca 1923.

(163) Župan: Josip Žigon.

72 Uvozna in izvozna tvrdka

Debiasio & Domenis

Skladišča: Trst, via Coroneo 13, tel. 12-34

prosta luka št. 4, pritličje

opozarja na novodošle velike partije steklenine, porcelane, emailirane kuhinjske posode najrazličnejših šip v originalnih zabojih in opletenih čeških steklenic

po najnižjih konkurenčnih cenah.

- Vse blago je češkega izvora -

KONC. ZOBOTEHNIK

R. COVACICH

sprejema zopet od 9—13 in od 15—19

Trst, Via Valdirivo 33

(nasproti kavarne „Roma“

Najvišje cene plačujem za

KOŽE

kun, zlatic, lisic,

dihurjev, vider, jazbecev, mačk, veveric, krtov, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10

II. nadst., vrata 16 35

Sprejemajo se pošiljatve po pošti.

Najstarejši slovenski denarni zavod.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

uraduje v svoji lastni hiši

ulica Torrebianca štev. 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru.

Daje posojila na vknjižbe, menjice, zastave in osebne kredite. — Obrestna mera po dogovoru.

Uradne ure za stranke od 9 do 13.

Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt

Št. telef. 25-67.

Odhodi in prihodi vlakov

JUŽNI KOLODVOR.

Odhodi.

0.15 (osebni) Tržič, Červinjan, Portogruaro, Benetke.
0.40 (ekspresni) Sv. Peter, Postojna, Ljubljana, Carigrad.
5.— (o) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Postojna.
5.45 (brzovlak) Tržič, Červinjan, Portogruaro, Benetke. (Ne vozi ob nedeljah).
6.— (o) Tržič, Gorica, Kormin, Videm (Udine).
6.40 (o) Tržič, Červinjan, Portogruaro, Benetke.
7.— (brz.) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Postojna.
9.— (brz.) Nabrežina, Opčine, Sežana, Divača, Sv. Peter, Postojna.
10.15 (eks.) Tržič, Červinjan, Portogruaro, Benetke.
10.45 (o) Tržič, Gorica, Kormin, Videm (Udine). (Ne vozi ob nedeljah).
11.25 (o) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Reka.
12.05 (o) Tržič, Červinjan, Portogruaro, Benetke.
16.25 (brz.) Tržič, Gorica, Kormin, Videm (Udine).
16.40 (o) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Postojna.
18.— (o) Tržič, Gorica, Kormin, Videm (Udine) (Ta vlak ima zvezo iz Tržiča v Červinjan in Portogruaro).
19.05 (eks.) Tržič, Červinjan, Portogruaro, Benetke.
19.45 (brz.) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Postojna.
23.35 (eks.) Benetke, Milan, Pariz.

Prihodi.

0.20 (brz.) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Tržiča.
5.10 (brz.) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.
6.05 (o) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Tržiča.
7.30 (o) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.
8.15 (o) iz Portogruara, Červinjana, Tržiča in iz Vidma, Kormina, Gorice, Tržiča.
9.35 (brz.) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.
10.25 (brz.) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Tržiča.
10.55 (o) iz Vidma, Kormina, Gorice, Tržiča. (Ne vozi ob nedeljah).
12.22 (o) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.
14.— (brz.) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Tržiča.
16.05 (brz.) iz Pariza, Milana, Benetk, Portogruara, Červinjana, Tržiča.
16.55 (o) iz Vidma, Kormina, Gorice, Tržiča.
17.50 (o) iz Reke, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.
18.30 (o) iz Benetk Portogruara, Červinjana, Tržiča in iz Vidma, Kormina, Gorice, Tržiča. (Ne vozi ob nedeljah).
20.— (o) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Tržiča.
20.45 (eks.) iz Postojne, Sv. Petra.
21.20 (brz.) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.
22.55 (o) iz Vidma, Kormina, Gorice, Tržiča.
23.35 (eks.) iz Calais, Pariza, Milana, Benetk.
23.55 (o) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.

POSTAJA PRI SV. ANDREJU (državna).

Odhodi.

5.15 (o) v Herpelje, Kanfanar, Pulo.
5.25 (brzovl.) v Gorico, Dunaj, Monakovo.
5.35 (mešani) v Koper, Poreč.
6.10 (o) v Gorico, Podbrdo.
11.05 (o) v Gorico, Podbrdo.
12.55 (brzovl) v Herpelje, Kanfanar, Pulo.
13.— (meš.) v Koper, Buje, Poreč.
16.30 brz. v Gorico-Podbrdo.
17.25 (o) v Gorico, Podbrdo.
18.— (o) v Herpelje, Kanfanar, Pulo.
18.40 (meš.) v Koper, Buje*).

Prihodi.

7.30 (meš.) iz Herpelj.
7.44 (o) iz Gorice.
8.26 (meš.) iz Buj, Kopra*).
10.— (o) iz Pule, Kanfanara, Herpelj.
12.34 (meš.) iz Poreča, Buj, Kopra.
12.40 brz. iz Podbrda-Gorice.
15.45 (o) iz Podbrda, Gorice.
15.52 (brzovl.) iz Pule, Kanfanara, Herpelj.
21.15 (o) iz Podbrda, Gorice.
21.35 (meš.) iz Poreča, Buj, Kopra.
22.— (o) iz Pule, Kanfanara, Herpelj.
23.46 brz. iz Podbrda-Gorice.

*) Ob nedeljah ne vozi.

Oglasi v „Edinosti“ imajo najboljši uspeh